GEMEENTE
MAASGOUW.

Raadsvergadering
01-06-2021

Voorstel tot doorontwikkeling uitvoering werkdeel Participatiewet in een regionale samenwerking

Van:	*College (portefeuillehouder Peters)*
Voorstel:	Voorgesteld wordt: 1. In te stemmen met het realiseren van de maatschappelijke opgave en de geformuleerde ambitie voor de uitvoering van de Participatiewet, zoals uitgewerkt in dit raadsvoorstel en het bijgevoegde programma 'Doorontwikkeling Participatiewet in een regionale samenwerking'. 2. In te stemmen met de voorgestelde kaders, zoals uitgewerkt in het dit raadsvoorstel, voor de ontwikkeling van een nieuwe entiteit voor de uitvoering van het programma.
Bijlagen:	**Bijgevoegd:** Bijlage 1. Sheetnotitie 'Doorontwikkeling Participatiewet in een regionale samenwerking' Bijlage 2 Projectplanning Kwartiermaker Bijlage 3 Concept uitnodiging webinar **Ter inzage:** Q&A Doorontwikkeling Participatiewet

Namens het college van burgemeester en wethouders,
De secretaris,

Toelichting
Voorstel tot doorontwikkeling uitvoering werkdeel Participatiewet in een regionale samenwerking

Inleiding:

De afgelopen 2 jaar heeft er een bestuurlijk en ambtelijk traject plaatsgevonden om met de 5 gemeenten Roermond, Roerdalen, Maasgouw, Leudal en Echt-Susteren (regio Midden-Limburg Oost) te komen tot een regionaal programma voor de uitvoering van het werkdeel van de Participatiewet. Dit traject heeft plaatsgevonden onder de werknaam Doorontwikkeling Participatiewet.
In dit proces heeft de Stuurgroep Doorontwikkeling Participatiewet, bestaande uit de 5 portefeuillehouders Participatiewet van de betrokken gemeenten, onderzoek gedaan naar de manier waarop meer inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt begeleid kunnen worden naar een duurzame baan. Hiervoor is een gezamenlijk programma opgesteld waarin taken en functies voor werknemers- en werkgeversdienstverlening worden ondergebracht.
Het college Maasgouw heeft op 13 april de intentie uitgesproken om het programma uit te gaan voeren in een regionale samenwerking. Hiervoor wordt in 2021 een nieuwe fase ingeluid waarin wordt toegewerkt naar het opstellen van een bedrijfsplan voor het oprichten van een regionale entiteit voor de uitvoering van het programma en een beoogde start per 1-1-2022. In dit raadsvoorstel wordt voorgesteld om in te stemmen met de ambitie en uitvoering in een regionale samenwerking en worden de kaders aangegeven die van toepassing zijn voor het opstellen van de documenten die nodig zijn voor de oprichting van een nieuwe entiteit.

Beslispunten:

1. In te stemmen met het realiseren van de maatschappelijke opgave en de geformuleerde ambitie voor de uitvoering van de Participatiewet, zoals uitgewerkt in dit raadsvoorstel en het bijgevoegde programma ‘Doorontwikkeling Participatiewet in een regionale samenwerking’.
2. In te stemmen met de voorgestelde kaders, zoals uitgewerkt in het dit raadsvoorstel, voor de ontwikkeling van een nieuwe entiteit voor de uitvoering van het programma.

Argumenten:

1.1 De Participatiewet als onderdeel van de transformatieopgave in het sociale domein.

De Participatiewet is als onderdeel van de transformatie binnen het sociale domein gepositioneerd. De belangrijkste opgave voor gemeenten in dit kader is het zo effectief mogelijk uitvoeren van haar taken binnen het sociale domein met de daarvoor beschikbare middelen. Voor de Participatiewet is deze opgave opgedeeld in 2 sporen:

1. Het aanpakken van de financiële opgave bij de uitvoering van de sociale werkvoorziening.
2. Het realiseren van LKS-banen voor de nieuwe doelgroep, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en een verminderde loonwaarde (voorheen Wajong en Wsw).

Het eerste spoor is uitgevoerd door Westrom met ondersteuning van een externe adviseur en heeft geleid tot een verbeterplan voor de bedrijfsvoering van Westrom. Met de uitvoering van dit verbeterplan wordt een substantiële verbetering van het financiële resultaat (grofweg een halvering van de gemeentelijke bijdrage vanaf 2024) en een gezonde bedrijfsvoering van Westrom bereikt.
Voor spoor 2 heeft de afgelopen 2 jaar een bestuurlijk en ambtelijk traject plaatsgevonden om met de 5 gemeenten Roermond, Roerdalen, Maasgouw, Leudal en Echt-Susteren (regio Midden-Limburg Oost) te komen tot een regionale ambitie en een regionaal programma voor de uitvoering van het werkdeel van de Participatiewet.

1.2 De maatschappelijke opgave van de Participatiewet is om banen te realiseren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit wordt gericht vormgegeven vanuit een regionale ambitie en een programmatische aanpak.

De maatschappelijke opgave
In het kader van de uitvoering van de Participatiewet is een belangrijke opgave om banen te realiseren voor de nieuwe doelgroepen, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en een verminderde loonwaarde die voorheen in de Wajong en Wsw terecht konden Gemeenten zijn vanaf 2015 met de komst van de participatiewet verantwoordelijk voor deze doelgroep.
De 5 gemeenten hebben voor de realisatie van deze maatschappelijke opgave een regionale ambitie en een gezamenlijk programma geformuleerd. Het belangrijkste beleidsuitgangspunt daarbij is dat de maatschappelijke baten van werk ten opzichte van een uitkering zonder meer positief zijn. De opgave, de ambitie en het programma in regio Midden-Limburg Oost sluiten aan bij de landelijke uitgangspunten van de Participatiewet.

Het invulling geven aan de maatschappelijke opgave is zowel een regionaal als een lokaal vraagstuk. Regionaal vanwege de samenwerking tussen gemeenten, werkgevers en regionale partijen om banen te realiseren in een regionaal georiënteerde arbeidsmarkt. Lokaal omdat iedere gemeente een eigen afweging maakt over de inzet van de dienstverlening voor de doelgroep, de omvang van de maatschappelijke opgave en de inzet van de daaraan gekoppelde budgetten.

Programmatische aanpak
Om de opgave voor het realiseren van banen voor de doelgroep beter in beeld te krijgen en deze zo effectief mogelijk uit te voeren met de daarvoor beschikbare middelen, is er een programma-aanpak en een businesscase ontwikkeld.
De regionale ambitie en het daaruit voortvloeiende programma komt neer op het realiseren van jaarlijks ongeveer 150 LKS-banen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Over een periode van 10 jaar kan dit voor de hele regio gaan om circa 1.500 banen.
De aantallen voor deze ambitie zijn gebaseerd op de geprognosticeerde ontwikkeling van de instroom van nieuwe doelgroepen in de Participatiewet en op basis van de mensen in het bestaande uitkeringsbestand, die begeleid kunnen worden naar werk met loonkostensubsidie. Jaarlijks stromen gemiddeld 50 inwoners in vanuit Maasgouw, met als doel minimaal 13 duurzame LKS-plaatsingen te realiseren.
Naast de kwantitatieve ambitie van het programma is er tevens een veranderkundige opgave gericht op het organiseren van een passende begeleiding en de effectieve inzet van instrumenten voor het realiseren en het verduurzamen van deze 150 banen per jaar. Hierbij moet gedacht worden aan een actieve inzet van loonkostensubsidie, een detacheringsfaciliteit, werkgeversdienstverlening en jobcoaching. De landelijke evaluaties van de Participatiewet laten zien dat werk voor een bepaalde groep niet mogelijk is, zonder tijdelijke of structurele inzet van loonkostensubsidie en passende begeleiding. Het adequaat organiseren van deze inzet is dan ook een belangrijk onderdeel van het programma en de basis voor de realisatie van de regionale ambitie.

De Businesscase, inzetten op werk in plaats van een uitkering leidt tot positieve resultaten.
Het programma Doorontwikkeling Participatiewet is in de kern gericht op het toeleiden van mensen naar werken met loonkostensubsidie in plaats van een uitkeringssituatie. Om dit te bereiken moeten er extra investeringen gedaan worden in het begeleiden naar werk en het ondersteunen bij werk. Om deze investeringen inzichtelijk te maken is een financiële businesscase ontwikkeld. Naast de positieve effecten voor de mensen, is een belangrijke conclusie hierbij, dat de afweging tussen inzet op werken met loonkostensubsidie versus een uitkering op basis van de huidige budgetsystematiek leidt tot een neutraal/licht financieel voordeel.
De regionale opgave en ambitie is uitgewerkt in een inhoudelijk programma en een financiële businesscase voor en door de 5 gemeenten. Het programma en de businesscase zijn per individuele gemeente doorgerekend en waar nodig zijn ambities bijgesteld op basis van de maatschappelijke opgave, inrichtingskeuzes en de financiële situatie per gemeente.

De optelsom van de per gemeente tot stand gekomen keuzes ten aanzien van de doelgroep leidt tot de regionale ambitie voor de 5 gemeenten gezamenlijk. De 5 bestuurders in de Stuurgroep Doorontwikkeling Participatiewet hebben op basis van het programma en de businesscase de intentie uitgesproken voor het in gezamenlijkheid gaan realiseren van de geformuleerde maatschappelijke opgave en ambitie.

Maatschappelijke opbrengst
Wanneer iemand met een afstand tot de arbeidsmarkt een baan krijgt, heeft dat niet alleen voordelen voor de persoon zelf, maar ook voor de samenleving als geheel. Dit blijkt uit het onderzoek ‘De brede baten van werk’ van het Centraal Planbureau en het Sociaal en Cultureel Planbureau. Deze voordelen komen boven op de

maatschappelijke besparingen op uitkeringen en de immateriële voordelen van werk voor mensen zelf, zoals zelfrespect en algeheel welbevinden.

De maatschappelijke opgave en ambitie voor de uitvoering van de Participatiewet, de uitgangspunten en kaders voor uitvoering in een regionale entiteit en de businesscase voor de uitvoering van het programma met de beschikbare beleidsmiddelen zijn uitgewerkt in bijgaande sheetnotitie 'Doorontwikkeling Participatiewet in een regionale Entiteit' bijgevoegd als bijlage 1 bij dit voorstel.

1.3 *Een nieuwe entiteit als vehikel voor het realiseren van de maatschappelijke opgave in een regionale samenwerking*

Regionale samenwerking
Omdat het invulling geven aan de maatschappelijke opgave niet enkel een lokaal vraagstuk is, is ervoor gekozen om de krachten in regio te bundelen. De regionale samenwerking is van belang omdat de uitvoering van het programma voor een belangrijk deel in een regionaal georiënteerde arbeidsmarkt moet gaan plaatsvinden. Daar moeten de banen en het werk voor de doelgroep gerealiseerd worden.
Door samen te werken als gemeenten hoeven werkgevers en andere partijen niet met alle gemeenten afzonderlijk afspraken te maken. Bovendien is het de bedoeling van de Participatiewet om een eenduidig pakket aan functionaliteiten en instrumenten aan te bieden voor zowel werkgevers als werkzoekenden. Een regionale route naar werk biedt daarnaast veel voordelen; naast een eenduidige aanpak voor werkzoekenden en werkgevers, ook schaalgrootte en daardoor meer slagkracht en een betere positie in de samenwerking met partijen waaronder UWV, opleiders, sectoren en werkgevers. Het bij elkaar brengen van disciplines in de keten stelt professionals in staat directer samen te werken vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een doorgaande lijn naar (regulier) werk.

De werkgeversdienstverlening is een belangrijk onderdeel in de regionale samenwerking en heeft als belangrijkste taak om als adviseur op te treden richting werkgevers en de eigen werkorganisatie. Kort gezegd is het de uitdaging om een win-win situatie te creëren voor werkgevers en voor kandidaten uit de Participatiewet. Deze werkgeversdienstverlening moet zoveel als mogelijk vanuit een regionale samenwerking georganiseerd worden vanuit (SUWI) wetgeving. Bewezen is dat het regionaal organiseren van werkgeversdienstverlening de effectiviteit in de samenwerking met werkgevers vergroot.

Een nieuwe entiteit
Door de 5 participerende gemeenten is geconstateerd dat met een nieuwe entiteit in de vorm van een overheids-BV op een goede wijze invulling gegeven kan worden aan de regionale samenwerking en het realiseren van de ambitie en doelen uit het programma. In goed overleg is door iedere individuele gemeente een keuze gemaakt over de wijze waarop zij willen participeren in deze nieuwe entiteit.
Roerdalen, Maasgouw en Roermond hebben de intentie om een nieuwe entiteit op te richten vanuit de rol van opdrachtgever en (mede) aandeelhouder. Gemeenten Echt-Susteren en Leudal hebben de intentie om de samenwerking en het opdrachtgeverschap op basis van een inkooprelatie vorm te geven. In de volgende projectfase wordt deze samenwerking verder uitgewerkt in een bedrijfsplan voor een nieuwe entiteit.

2.1 Voorgestelde kaders voor de ontwikkeling van een nieuwe entiteit.

Het is de bedoeling om over de nieuwe entiteit in het najaar 2021 een definitief besluit te nemen, nadat alle facetten die nodig zijn voor de oprichting zijn uitgewerkt in een bedrijfsplan en de raden hun wensen en bedenkingen hebben kunnen meegeven.

Voor het uitwerken van het bedrijfsplan voor de nieuwe entiteit zijn door het college kaders opgesteld. Deze kaders worden in dit voorstel voor besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad. Aan de raad wordt daaropvolgend in het najaar een ontwerpbesluit voorgelegd voor het oprichten van een nieuwe entiteit om te kunnen beoordelen of de beoogde uitwerking van de nieuwe entiteit past in de kaders zoals met dit voorstel en raadsbesluit vastgesteld.

Met de nieuw te vormen entiteit wordt uitvoering gegeven aan de realisatie van de maatschappelijke opdracht en ambitie zoals die met het programma Doorontwikkeling Participatiewet wordt beoogd. De kaders die het college voorstelt zijn:

1. De nieuwe entiteit gaat uit van de beleidsmatige doelstellingen en budgettaire kaders die de gemeenten hanteert bij de Participatiewet.

De daadwerkelijke inzet op nieuwe doelgroep en de beschikbaarheid van middelen is onderdeel van de reguliere gemeentelijke begrotingscyclus. De nieuwe entiteit is opdrachtnemer van de gemeenten.

2. De nieuwe entiteit voert uitsluitend taken uit ten behoeve van de Participatiewet. Dit doet zij in beginsel alleen voor de regiogemeenten*.
3. De nieuwe entiteit verricht zoveel als mogelijk dezelfde dienstverlening voor de inwoners van de 5 gemeenten. Hierbij wordt rekening gehouden met de lokale toegang die per gemeente kan verschillen en de eigen gemeentelijke beleidskeuzes t.a.v. de inzet van middelen.
4. De nieuwe entiteit verricht zoveel als mogelijk dezelfde werkgeversdienstverlening voor de 5 gemeenten. Binnen de regionale werkwijze is ruimte voor maatwerk per gemeente om lokale werkgevers daarmee goed te kunnen bedienen.
5. De opbouw van de nieuwe entiteit wordt vormgegeven in een soepele transitie samen met Westrom (geleidelijke groei van nieuwe doelgroep, geleidelijke daling van WSW-doelgroep) en de andere uitvoeringsorganisaties (Sociale Zaken Roermond, MER-uitvoeringsorganisatie).
6. De nieuwe entiteit maakt gebruik van de huidige infrastructuur van Westrom.
7. De governance voor de Nieuwe Entiteit wordt vormgegeven op basis van samenwerking en goede communicatie tussen de 3 aandeelhoudende gemeenten. Daarbij worden duidelijke afspraken gemaakt op het gebied van kapitaal en financiën, risicobeheersing, aandeelverhoudingen, opdracht en doelstellingen, aansturing van de uitvoeringsorganisatie, verantwoordingsplicht, en voorwaarden tot in-en uittreding.

* De nieuwe entiteit voert geen taken uit voor private opdrachtgevers, alleen als dit het directe doel dient van de Participatiewet (bijvoorbeeld een bedrijfsscan om medewerkers met en beperking te plaatsen)

Kanttekeningen:

1.1 Het aantal nieuwe banen dat ingevuld kan worden door inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt wordt mede bepaald door de effecten van corona op de economie. Wellicht dat in de eerste jaren de ambitie bijgesteld moet worden. Voor de middellange termijn wordt ingezet op 150 nieuwe banen per jaar voor de regio Midden-Limburg Oost.

Samenhang met andere Beleidsdocumenten:

Met het programma Doorontwikkeling Participatiewet wordt een bijdrage geleverd aan de realisatie van de volgende doelstellingen en speerpunten uit het Beleidskader Sociaal Domein Midden-Limburg Oost 2020-2028: inwoners zijn zelfredzaam, iedereen doet mee, burgerkracht en een inclusieve samenleving.

Communicatie:

Om de ontwikkelingen en plannen toe te lichten aan de gemeenteraad en commissieleden, in de aanloop naar behandeling in de commissie- en raadsvergadering, wordt een webinar georganiseerd. Hiermee kan op interactieve wijze duidelijk en eenduidig gecommuniceerd worden aan de 5 gemeenteraden. Het webinar wordt gepland eind april/begin mei. Er zijn positieve ervaringen opgedaan met deze manier van informeren en communiceren bij het delen van de plannen rondom de verbetermaatregelen voor de bedrijfsvoering van Westrom.

Voor adviesorganen zoals de adviesraad sociaal domein zal informatie en communicatie worden vormgegeven in aanloop naar besluitvorming in de gemeenteraden. De adviesraad sociaal domein Maasgouw is op 8 februari jl. op hoofdlijnen geïnformeerd over de ambitie van en de realisatie via samenwerking in het programma doorontwikkeling.

Financiën

In het tweede t/m het vierde kwartaal van 2021 zullen de kosten samenhangend met dit besluit voornamelijk bestaan uit ontwikkelkosten en advieskosten voor het opstellen van het bedrijfsplan en de voorbereiding voor het oprichten van een nieuwe entiteit. Hieronder een overzicht van de kosten.

Aanloopkosten april 2021- dec 2021	
Kwartiermaker 2 dagen per week	€ 50.000
Projectmanagement (extern)	€ 48.000
Projectsecretaris (extern)	€ 32.000
Juridisch advies statuten, mandaat, DVO	€ 25.000
Inrichten F&C	€ 20.000
Fiscaal advies	€ 20.000
Overig/n.t.b.	€ 20.000
Totaal	**€ 215.000**

De bovenstaande aanloopkosten zijn noodzakelijke kosten die horen bij de nieuwe entiteit en feitelijk betaald moeten worden uit de producten van de nieuwe entiteit. Een van de uitgangspunten voor een op te richten nieuwe entiteit is dat deelnemende gemeenten een kostendekkend tarief betalen (inkopende gemeenten tevens een risico-opslag) voor de af te nemen producten. Tegelijkertijd draagt de nieuwe entiteit en de afspraken die hierover gemaakt worden in relatie tot de samenwerking met Westrom bij aan het voorkomen of verlagen van krimpkosten binnen Westrom. Wanneer het reguliere personeel van Westrom wordt ingezet binnen de nieuwe entiteit, betekent dit minder afvloeiingskosten binnen Westrom. Hetzelfde geldt voor de inzet van het gebouw.

In afwachting van een besluit van het dagelijks bestuur van Westrom wordt voorgesteld de aanloopkosten voor te laten financieren door Roermond, Roerdalen en Maasgouw in de verhouding 80-10-10 %. Als gevolg van de coronacompensatie door Westrom ontvangt Maasgouw over het boekjaar 2020 een bedrag terug ad. € 86.307 dat geheel ten gunste van het jaarrekeningsaldo 2020 komt. Dit bedrag wordt in 2021 in maandelijkse termijnen verrekend met de reguliere bijdrage. Voorgesteld wordt om bij de bestemming van het jaarrekeningsaldo 2020 hiervan een bedrag ad. € 21.500 te bestemmen voor de dekking van de voorfinanciering.

Planning en uitvoering:

Onderstaand een samenvatting van de projectplanning, bijlage 2.

13 april	collegebesluit opgave, ambitie en samenwerking
Eind april/begin mei	webinar voor gemeenteraden
18 mei	commissievergadering
1 juni	raadsvergadering: besluit richting en kaders voor entiteit
September	concept bedrijfsplan gereed
Oktober	ontwerpbesluit college
November	besluit zienswijze gemeenteraad
November	besluit college oprichten en deelneming entiteit
Januari 2022	juridische start entiteit en start uitvoering

Bijlagen:

Bijlage 1 Sheetnotitie ‘Doorontwikkeling Participatiewet in een regionale samenwerking’
Bijlage 2 Projectplanning Kwartiermaker
Bijlage 3 Concept uitnodiging webinar

Team: Sociaal Domein